# 5
# Vragenuur: Vragen Amhaouch

**Vragen** van het lid Amhaouch aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over **het bericht "Subsidies klakkeloos verstrekt"**.

☐

De heer **Amhaouch** (CDA):
Voorzitter. Afgelopen vrijdag kwam De Telegraaf, in het kader van het Oekraïnereferendum, met een bericht onder de kop "Subsidies klakkeloos verstrekt". Het CDA heeft reeds eerder schriftelijke vragen gesteld aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over de chaos in de uitvoering van het referendum, over de tijdige toekenning van subsidies en over andere onderwerpen zoals de organisatiekosten. Het genoemde artikel beschrijft dat de toekenning van de subsidies een regelrechte aanfluiting is. Zelfs de eigen collega van de minister van Binnenlandse Zaken, de minister van Financiën, noemt de toekenning van subsidies voor bepaalde projecten onomwonden geldverspilling. Joep Bertrams tekende het illustratief in het dagblad De Limburger als een op hol geslagen flappentap. Ik noem nog een aantal voorbeelden die in het artikel staan: wc-rollen die worden betaald van belastinggelden, ondernemers die het een extra aanvulling vinden op hun omzet en tot slot een referendumcommissie die bang was voor te hoge werkdruk en daardoor de inhoud niet toetst.

Of je nu voor of tegen het referendum bent of er neutraal tegenover staat, we moeten het er met z'n allen over eens zijn dat de toekenning zorgvuldig en rechtmatig moet gebeuren. Is de minister van mening dat alles nog onder controle is en dat dit allemaal met opgeheven hoofd is uit te leggen aan de burgers die de miljoenen aan belastinggelden moeten ophoesten? Kan de minister toezeggen dat er een zorgvuldige externe evaluatie komt naar het rechtmatig en doelmatig toekennen van de subsidies? Ziet de minister erop toe dat alles wat onrechtmatig is uitgekeerd, terugkomt?

☐

Minister **Plasterk**:
Voorzitter. De Wet raadgevend referendum heeft de Referendumcommissie ingesteld als zelfstandig bestuursorgaan. In de memorie van toelichting wordt er nog eens aan toegevoegd dat dit nadrukkelijk is omdat bij een raadgevend referendum het kabinet partij is omdat het in principe gaat over een wetsvoorstel dat is aangenomen, naar je mag aannemen, met instemming van het kabinet, door de Tweede en de Eerste Kamer. Daardoor kan en mag het kabinet op geen enkele manier invloed hebben op de subsidieverstrekking. Ik kan en zal dus ook niet hier verantwoording afleggen over de keuzes die daarbij worden gemaakt. Ik voeg er nog wel het volgende aan toe. Het totale subsidiebedrag van 2 miljoen per referendum staat ook in de wet. Dus ook dat is niet iets waar ik als minister keuzeruimte in heb. In de subsidieregeling die door de Referendumcommissie is opgesteld, is wel nadrukkelijk opgenomen dat het geld rechtmatig moet worden besteed aan datgene waar het voor is aangevraagd. Het is dus ook aan de Referendumcommissie om daarop toe te zien en ervoor te zorgen dat, mocht het geld niet rechtmatig zijn uitgegeven, het wordt teruggevorderd.

Verder is gevraagd naar de evaluatie. Het is overigens sowieso de eerste keer dat we een raadgevend referendum hebben. Hoe dan ook zal de Referendumcommissie allereerst zelf evalueren hoe het is gegaan. Ook de Kiesraad zal een evaluatie daarvan uitvoeren. Het kabinet zal die beide evaluaties dan als input gebruiken en zal zelf ook met een appreciatie daarvan komen en die aan de Kamer sturen, waarna de Kamer zich erover kan buigen.

De heer **Amhaouch** (CDA):
Als CDA begrijpen we natuurlijk dat de minister zich niet gaat bemoeien met de inhoud van de campagne en begrijpen we ook dat hij daar geen mening over heeft. Zoals we al gezegd hebben: ongeacht of je voor, tegen of neutraal bent. Als een commissie met de handen in de lucht zegt bang te zijn voor een hoge werkdruk en daarom niet inhoudelijk wil toetsen, kan het toch niet zo zijn dat diezelfde commissie een eigen evaluatie gaat doen om de rechtmatige toekenning te controleren? Ik verwacht dat de minister van Binnenlandse Zaken zal voorzien in een externe evaluatie waarbij die rechtmatigheid duidelijk getoetst wordt.

Minister **Plasterk**:
Ik geloof dat ik ten aanzien van allebei de verwachtingen het CDA moet teleurstellen. Wat betreft de inhoud van de campagne heeft de regering nu juist wel een positie. Wij hopen dat mensen voor zullen stemmen en we voelen ons ook vrij om dat beargumenteerd naar buiten te brengen. Verder hebben we te maken met de toetsing en beoordeling van de Referendumcommissie. Dat is juist iets wat door de Wet raadgevend referendum is weggehouden bij het kabinet. Daar zal ik dus geen appreciatie van geven. Ik heb mij overigens laten informeren door de Referendumcommissie dat alle toekenningen in de commissie zijn besproken. Het woord "klakkeloos" zal ik zelf dan ook niet overnemen.

De heer **Amhaouch** (CDA):
Het woord "klakkeloos" staat zelfs letterlijk in het artikel. Dat is dus de bron. Wij gaan er nog steeds van uit dat onrechtmatig toegekende subsidies teruggevorderd worden. Ik hoop dan ook dat de minister daarop wil toezien.

Minister **Plasterk**:
Ik heb dat al bevestigd. Het is een taak van de Referendumcommissie, maar ik ga ervan uit dat er wordt toegezien op rechtmatig gebruik van het subsidiegeld.

De heer **Van Raak** (SP):
De minister zegt dat hij niet over subsidies gaat, maar hij gaat wel over burgemeesters. Daar hebben we vorige week ook over gesproken. Toen zei de minister: het moet maar eens uit zijn met burgemeesterspropaganda op de stempassen. In Hendrik-Ido-Ambacht heeft burgemeester Heijkoop echter een keihard ja-advies gegeven op de stempas. De Kiesraad heeft gezegd dat dit niet de bedoeling is. Maar de burgemeester heeft gezegd dat hij niet bereid is om hier iets aan te doen. Vorige week heeft de minister gezegd: dit kan niet. Is hij nu bereid om in te grijpen in Hendrik-Ido-Ambacht en burgemeester Heijkoop tot de orde te roepen?

Minister **Plasterk**:
Het is een beetje offtopic, maar vanzelfsprekend zal ik de vraag beantwoorden. Zoals de vorige spreker op deze plek zei, moet je altijd even oppassen als de SP gaat citeren. Ik denk niet dat de burgemeester een keihard ja-advies heeft gestuurd. Door de Referendumcommissie en vorige week ook door mij zijn alle gemeenten er nog eens op gewezen dat het verstandig is om bij het toesturen van de stempassen voor enige inhoudelijke samenvatting van waar het referendum over gaat, te verwijzen naar de website van de onafhankelijke Referendumcommissie. Als je al een keuze gaat maken of eruit gaat citeren, dan laad je al gauw de verdenking op je dat je dat selectief doet. Mensen kunnen daar bezwaar tegen hebben en er een verkapt advies in lezen. Ik acht overigens de burgers van Nederland heel goed in staat om zelf een en ander mee te krijgen van de debatten en een eigen oordeel daarover te vormen.